

Pécsi Ítéltábla

Pf.III.20.087/2024/5. szám

A felperesek:

felperes1 (cím1) I. rendű;
felperes2 (cím1) II. rendű;
felperes3 (cím2) III. rendű;
felperes4 (cím3.) IV. rendű;
felperes4né (cím3.) V. rendű;
felperes5 (cím4) VI. rendű;
felperes6 (cím5) VII. rendű

A felperesek képviselője:

Kárpáti Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Végh-Kárpáti Mihály ügyvéd, cím6)

Az alperes:

alperes1. (cím8)

Az alperes képviselője:

Dr. Horváth-Dr. Jakab Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Jakab Sándor ügyvéd, cím7)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

alperes 53. sorszám alatt

A per tárgya:

kártérítés és sérelemdíj megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Zalaegerszegi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat:

1.P.20.690/2023/52. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felpereseknek mint együttes jogosultaknak 294.100 (kettőszázkilencvennégyezer-egyszáz) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított – a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns – tényállás szerint az I. rendű felperes házastársa, a II. és III. rendű felperesek édesapja, a IV. és V. rendű felperesek fia, a VI. és VII. rendű felperesek testvére, néhai felperes 2022. április 24-én motorkerékpárral közlekedve idegen hibás közúti balesetben 51 éves korában életét vesztette.
- [2] A pert megelőzően az alperes az I. rendű felperesnek 3.500.000 forint, a II. rendű felperesnek 2.500.000 forint, a III. rendű felperesnek 2.000.000 forint, a IV. és V. rendű felpereseknek személyenként 1.500.000 forint, míg a VI. és VII. rendű felpereseknek személyenként 1.000.000 forint sérelemdíjat fizetett meg.
- [3] Az elsőfokú bíróság ítéletével – a fellebbezéssel nem érintett kártérítési igények rendezése mellett – kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 8.500.000 forint, a II. rendű felperesnek 9.500.000 forint, a III. rendű felperesnek 5.000.000 forint, a IV. és V. rendű felpereseknek személyenként 3.500.000 forint, a VI. rendű felperesnek 3.000.000 forint, míg a VII. rendű felperesnek 2.000.000 forint sérelemdíjat, és ezeknek az összegeknek 2022. április 25. napjától kezdődően a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát.
- [4] Határozatának indokolásában a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42.§ (1) bekezdésének, 2:43.§ a) pontjának, valamint a 2:52.§ (1) és (3) bekezdésének felhívásával rögzítette, hogy hozzátartozójuk váratlan, tragikus elvesztésével valamennyi felperest súlyos nem vagyoni sérelem érte. Az elhunyt központi szerepet töltött be nem csak a szűkebb értelemben vett családjában, hanem az azonos településen lakó szülei, a IV. és V. rendű felperesek, továbbá testvérei, a VI. és VII. rendű felperesek és családjuk életében is. Szüleit naponta látogatta, őket a VI. rendű felperessel együtt a háztartási és házkörüli munkában rendszeresen segítette. Ugyancsak rendszeresen segítette a vele azonos településen lakó VI. rendű felperest az építkezésben, házkörüli munkákban, míg a más településen lakó VII. rendű felperessel is heti gyakoriságú személyes kapcsolata volt.
- [5] A II. rendű felperes egészségi állapota miatt (autizmus spektrumzavar, koponyasérüléssel járó közlekedési baleset következményei) folyamatos segítséget és felügyeletet igényel, amelyet a balesetet megelőzően az elhunytól kapott meg. Édesapja hiányát jelenleg is naponta érzi és jelzi, halálával pótolhatatlan veszteség érte, elvesztette a számára biztonságot jelentő legfontosabb támaszt. Ugyanilyen kiemelkedő veszteség érte az elsőfokú bíróság szerint az I. rendű felperest is házastársa halálával, akivel 23 évet élt együtt. A II. rendű felperes folyamatos felügyeletével, megélhetésének biztosításával kapcsolatos minden teher az I. rendű felperesre hárult, saját magánélete, a korábbi meghitt és boldog családi élete helyébe a reménytelenség és az állandó küzdelem lépett.
- [6] Az elsőfokú bíróság a jogsértés súlya és az I-II. rendű felperesek személyi körülményei, életviszonyuk megváltozása miatt, valamint az értékviszonyokban az utóbbi években, különösen 2022-ben és 2023-ban beállt változásra, a kiemelkedő inflációra figyelemmel a sérelemdíj összegszerűségére nézve nem találta alkalmazhatónak a fellelhető bírósági határozatokban 2014-2016. években bekövetkezett, a hozzátartozó elvesztéséből származó személyiségi jogsértésekért a házastársaknak, gyermekeknek megítélt, jellemzően 4-

7.000.000 forint körüli összegeket. Valamennyi értékelt körülmény figyelembevételével a jogsérelem kompenzálására a jogsértés bekövetkezésekor fennálló értékviszonyok alapján arányosnak ítélte meg az I. és II. rendű felperes által megjelölt személyenkénti 12.000.000 forintot, ezért a pert megelőzően megfizetett összegek figyelembevételével az alperest az I. rendű felperes javára 8.500.000 forint, a II. rendű felperes javára 9.500.000 forint sérelemdíj, valamint a Ptk. 6:48.§ (1) bekezdése alapján ezeknek az összegeknek a balesetet követő naptól, 2022. április 25. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamata megfizetésére kötelezte. Az elsőfokú bíróság összehasonlításként hivatkozott arra, hogy a Zalaegerszegi Törvényszék 1.P.20.283/2022/36. számú ítéletében a 2021. május 5-én közlekedési balesetben elhunyt személy élettársának és a halálesetkor három éves kiskorú gyermekének a balesetkori értékviszonyok alapján személyenként 12.000.000 forint összegű sérelemdíjat tartott indokoltnak, és az elsőfokú ítélet sérelemdíjjal kapcsolatos rendelkezését a másodfokon eljárt Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.044/2023/5. számú ítéletével helybenhagyta. A felhívott ügyben a túlélő házastárs és a gyermek életkora jelentősen alacsonyabb volt ugyan az I. és II. rendű felperesek életkoránál, de a megváltozott személyi körülmények, élethelyzetük, a II. rendű felperes egészségi állapota, állandó felügyeletre szoruló volta és az ezzel összefüggésben az I. rendű felperesre nehezedő terhek miatt az említett ítélet tükrében is arányosnak tartotta a jelen ügyben megítélt összegeket.

[7] A III. rendű felperes tekintetében rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy bár az elhunyt mostohagyermek volt, de gyermekkorától fogva vér szerinti gyermekeként a II. rendű felperessel azonos módon, megkülönböztetés nélkül nevelte és szerette. A baleset idején már négy éve elköltözött a szülői házból, de az elhunyt hozzátartozóhoz való érzelmi kötődése továbbra is erős volt. Az igazságügyi pszichológus szakértői vélemény és a perben beszerzett tanúvallomás alapján megállapította, hogy hozzátartozójának tragikus halála mély és hosszan tartó fájdalmat okozott a III. rendű felperesnek, az apa elvesztésének traumáján még nem jutott túl. Az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy 7.000.000 forint sérelemdíj áll arányban a III. rendű felperes által elszenvedett személyiségi jogsérelemmel, ezért a peren kívül megfizetett összegre figyelemmel 5.000.000 forint sérelemdíjban és a Ptk. 6:48.§ (1) bekezdése alapján annak 2022. április 25. napjától járó késedelmi kamatában marasztalta az alperest.

[8] Az elsőfokú bíróság köztudomásúnak tekintette, hogy egy szülő számára a gyermek elvesztése a legnagyobb megrázkódtatás, még abban az esetben is, ha idős szülő veszíti el középkorú gyermekét, hiszen rászorultsága esetén tőle remélhet támaszt. A IV. és V. rendű felperesek esetében, figyelembe véve életkorukat, fennálló betegségeiket, az elhunyt hozzátartozó által betöltött szerepet, az általa nyújtott támaszt, személyenként 5.000.000 forint sérelemdíjat látott alkalmasnak az elszenvedett sérelmek kompenzálására, ezért az alperes által a pert megelőzően kifizetett összeg figyelembevételével, személyenként 3.500.000 forint sérelemdíj és annak 2022. április 25. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezte az alperest.

[9] A VI. és VII. rendű felperesek tekintetében rögzítette, hogy a VI. rendű felperesnek volt a néhaival szorosabb kapcsolata, lényegében napi rendszerességgel találkoztak, kölcsönösen támogatták egymást. A tragikus halálesetet követően a szülőkkel kapcsolatos teendőkben a VI. rendű felperes egyedül maradt, az igazságügyi pszichológus szakértői vélemény szerint jelenleg is pszichés regresszióban van, nála elhúzódó gyász állapítható meg. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint 4.000.000 forint sérelemdíj szükséges sérelmei hozzávetőleges kiegyenlítésére, így az alperes által pert megelőzően teljesített 1.000.000 forint figyelembevételével 3.000.000 forint sérelemdíjban és ennek 2022. április 25. napjától járó késedelmi kamatában marasztalta az alperest.

- [10] A VII. rendű felperes kapcsán rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a baleset idején már évtizedek óta helységeen élt a családjával, nem állt olyan szoros kapcsolatban az elhunyttal mint a VI. rendű felperes, esetében a gyászfolyamat is lezajlott. Mindezekre figyelemmel 3.000.000 forint sérelemdíjat talált alkalmasnak a nem vagyoni sérelmek kompenzálására, az alperes által megfizetett 1.000.000 forintra figyelemmel 2.000.000 forint sérelemdíj és annak 2022. április 25. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezte az alperest.
- [11] Az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatása és a kamatfizetés kezdő időpontjának 2024. november 20. napjában történő megállapítása érdekében az alperes fellebbezett. A fellebbezésben foglaltak szerint az elsőfokú bíróság ítéletének [33] bekezdésében megállapította, hogy az értékviszonyokban az utóbbi években, kiemelten 2022. és 2023. években olyan mértékű változás, infláció lépett fel, amelynek következtében a sérelemdíjösszegszerűségére nézve nem találta alkalmazhatónak a korábbi bírósági határozatokban tett megállapításokat. Ebből az ítéleti rendelkezésből az alperes álláspontja szerint az a következtetés vonható le, hogy az elsőfokú bíróság a kiemelkedő inflációra figyelemmel az ítélelhozatal időpontjában fennálló értékviszonyok alapján hozta meg a sérelemdíj körében a döntését, függetlenül attól, hogy e bekezdés későbbi részében foglaltak szerint a jogsértés bekövetkezésekor fennálló értékviszonyok alapján az I-II. rendű felperesek vonatkozásában nem találta eltűzöttnek a kereseti kérelemben megjelölt összegű sérelemdíjat. A hivatkozott ítéleti rendelkezés álláspontja szerint implicite azt tartalmazza, hogy az elsőfokú bíróság az ítélelhozatalkori értékviszonyok alapján döntött a sérelemdíjösszegszerűségről, mely esetben a Ptk. 6:534.§ (1) bekezdése alapján a káresemény időpontjától kezdődően késedelmi kamat nem számolható fel.
- [12] A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben a fellebbezéssel érintett részében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték. Hangsúlyozták, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében nem az szerepel, miszerint a 2022. és 2023. években kiemelkedő infláció miatt az ítélelhozatal időpontjában fennálló értékviszonyokra figyelemmel állapította meg a sérelemdíjmértékét, csupán arra utalt, hogy a 2014. és 2016. közötti években hozott bírósági döntéseket nem alkalmazta, mert az utóbbi években, különösen a 2022. és 2023. években állt be változás az I. és II. rendű felperesek életében. Álláspontja szerint a mondat nyelvtani értelmezésével is megállapítható, hogy minden együttes körülmény alapján az elsőfokú bíróság a korábbi bírósági határozatokat nem tekintette irányadónak, miután a [33] bekezdés utolsó tagmondata szerint nem alkalmazhatóak a jellemzően 4-7.000.000 forintos összegek. Kifejezetten felhívta a Zalaegerszegi Törvényszék, illetve a Pécsi Ítéltábla határozatát, utalva arra, hogy a 2020-as években miért jellemző a jelen perben is megállapított 10-12.000.000 forintos hozzátartozói sérelemdíj. A mondat szerkezet helyes értelmezésével tehát nem áll fenn ellentmondás az ítélet rendelkezései között, az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a balesetkori értékviszonyok alapján a sérelemdíjat, és mindezek alapján helyesen kötelezte az alperest a baleset időpontjától kezdődően késedelmi kamat megfizetésére.
- [13] A fellebbezés nem alapos.
- [14] A fellebbezési eljárásban a jogsértés ténye, annak körülményei már nem voltak vitatottak, a másodfokú bíróságnak felülbírálati jogköre Pp. 370.§ (1) bekezdése szerinti korlátai között kizárólag abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a fellebbezésben kifejtett indokokra figyelemmel mellőzhető-e az alperesnek a megítélt sérelemdíj után a határozathozatalt megelőző időszakra késedelmi kamatban való marasztalása. Miután az alperes a sérelemdíjösszegének leszállítására irányuló fellebbezési kérelmet nem terjesztett elő, a fenti korlátokra figyelemmel a felülbírálat nem terjedhetett ki az elsőfokú bíróság anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hozott döntésének (a sérelemdíjmértéke meghatározásának) a Pp. 369.§ (3) bekezdés d) pontja szerinti felülmérlegelésére.

- [15] A Ptk. 2:52.§ (2) bekezdésére figyelemmel alkalmazandó Ptk. 6:532.§-a szerint a sérelemdíj a sérelem bekövetkezésekor nyomban esedékes, a Ptk. 6:48.§ (1) bekezdése alapján a jogsértő személy ettől az időponttól kezdődően köteles késedelmi kamatot fizetni.
- [16] A Ptk. 6:534.§ (1) bekezdése lehetővé teszi, hogy a bíróság az okozott kár mértékét az ítélethozatal időpontjában fennállt értékviszonyok szerint határozza meg, ha a károkozás és az ítélethozatal között az időmúlásra vagy egyéb körülményre tekintettel az értékviszonyokban jelentős változás következett be. Ebben az esetben a károkozó késedelmi kamat fizetésére az érték meghatározásának időpontjától kezdődően köteles.
- [17] A Ptk. a korábban kialakult bírói gyakorlatot (EBH2009.2041.) törvényi szintre emelve a károkozás és az ítélethozatal közötti időszakban az értékviszonyokban bekövetkezett változás kockázatát a károkozóra telepíti, amikor úgy rendelkezik, hogy értékváltozás esetén a bíróság az okozott kár mértékét (sérelemdíj összegét) az ítélethozatal időpontjában fennállott értékviszonyok szerint határozhatja meg. E rendelkezés a károsult védelmét szolgálja, alkalmazását a törvény a bíróság mérlegelési jogkörébe utalja, annak elmaradását a károkozó nem kifogásolhatja (a Kúria BH2023.158. szám alatt közzétett Pfv.III.20.640/2022/4. számú ítélete).
- [18] Az elsőfokú bíróság ítéletében azt rögzítette, hogy a sérelemdíj mértékét a jogsértéskori értékviszonyok alapján határozta meg, eltérő következtetés az elsőfokú ítélet fellebbezésben ellentmondásosnak értékelt [33] bekezdésének értelmezésével sem vonható le.
- [19] A sérelemdíj mértékének megállapítása körében a bírói gyakorlatban mindenkor hangsúlyosan jelenik meg az adott ügy egyedi körülményei önálló megítélésének követelménye, amely a gyakorlatban azt jelenti, hogy a személyiségi jogsértések és hátrányos következményeik különbözőségei folytán nincs lehetőség az egyes sérelmet szenvedett személyeknek megítélt sérelemdíjak pontos összevetésére. A bírói gyakorlatban formálódó értékszínvonal ugyanakkor szempontot ad a sérelemdíj nagyságrendi behatárolásához, a hasonló ügyekben hozott ítéletek reprezentálják a bírói gyakorlatot. Az elsőfokú ítélet fellebbezésben hivatkozott [33] bekezdése az elsőfokú bíróságnak erről az összevető, értékelő tevékenységéről, annak szempontjairól ad számot, kitérve arra, hogy a sérelemdíj (nem vagyoni kártérítés) korábbi ítéletekben tükröződő nagyságrendje az ott figyelembe vett értékviszonyok jelentős megváltozása miatt már összehasonlításra nem alkalmas, elvetésük indokai közül külön kiemelve az utóbbi években bekövetkezett jelentős inflációt. Ezzel szemben összehasonlításra alkalmasnak találta a Zalaegerszegi Törvényszék 1.P.20.283/2023/5. számú ítéletét, amelyben a 2021. május 5. napján bekövetkezett közlekedési balesetben elhunyt személy hozzátartozóinak 2021. évi ár- és értékviszonyok mellett a jelen perben – 2022. évi értékviszonyok mellett – igényelt nagyságrendben ítélt meg sérelemdíjat a bíróság. Az elsőfokú ítélet alperes fellebbezésében kifogásolt [33] bekezdéséből tehát sem tartalmi, sem nyelvtani értelmezéssel nem következik, hogy az elsőfokú bíróság a felperesek kereseti kérelmétől eltérően a sérelemdíjak összegét az ítéletkori értékviszonyok alapján határozta meg.
- [20] Az elsőfokú bíróság a fellebbezésben megjelölt jogszabályokat a fentiek szerint nem sértette meg, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [21] Az eredménytelen fellebbezés folytán a másodfokú bíróság a Pp. 83.§ (1) bekezdése alapján az alperest kötelezte a felperesek másodfokú eljárásban felmerült perköltségének viselésére, amelynek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) és (5) bekezdése, valamint 4/A.§ (1) bekezdése alapján állapította meg. A perben fennálló tárgyi illetékfeljegyzési jog ellenére az alperes a fellebbezési eljárási illetéket megfizette, annak megtérítésére igényt nem tarthat.

- [22] A másodfokú bíróság a fellebbezést a Pp. 376.§ (1) bekezdése alapján – az ott írt kivételek hiányában – tárgyaláson kívül bírálta el.

Pécs, 2025. március 28.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró